

UMETNOSTNA ZGODOVINA

Umetnostna zgodovina je humanistična veda, ki se ukvarja z razvojem likovne umetnosti. Ohranja spomin na umetnine in jih z raziskovanjem okoliščin nastanka pojasnjuje. Kot samostojna akademska disciplina se je uveljavila v drugi polovici 19. stoletja, ko so stilne in vsebinske analize del in monografij o umetnikih omogočile razvrstitev umetniških del v zgodovinske sklope: stari, srednji in novi vek.

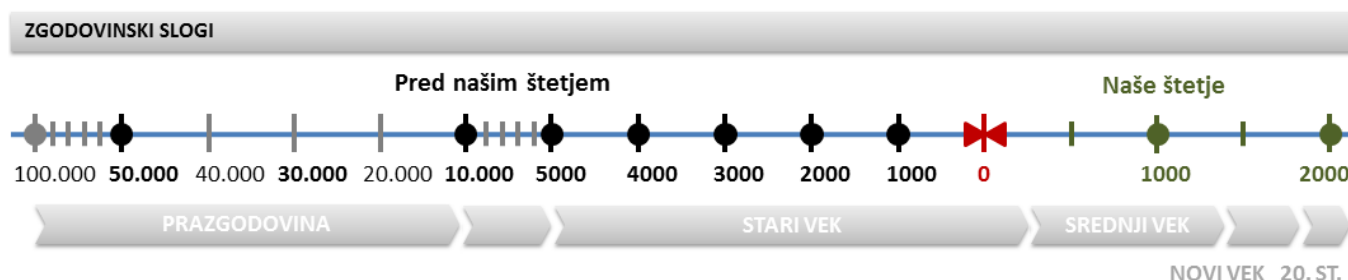
Stari vek se deli na ustvarjanje v času prazgodovine in prvih visokih kultur: mezopotamska in egipčanska umetnost, umetnost egejskih kultur, grška, etruščanska in rimska umetnost. **Srednji vek** se deli na starokrščansko in bizantinsko umetnost, karolinško in otonsko renesanso, romaniko in gotiko. **Novi vek** se deli na renesanso in manierizem, barok in rokoko ter klasicizem, umetnost 19. stoletja in umetnost 20. stoletja z mnogimi sočasnimi slogi.

Stroke, ki poskušajo umetnine ohranjati v dobrem stanju in jih zavarovati pred propadom so **konzervatorstvo, muzeologija, restavratorstvo, arheologija in etnologija.**

Tehnično umetnostni zgodovinar uporablja historično metodo, ko išče odgovore na vprašanja: *Kako je umetnik prišel do ideje za delo, kdo so bili naročniki, kdo so bili umetnikovi učitelji, kdo je publika, kdo so bili umetnikovi učenci? Kakšne zgodovinske sile so oblikovale umetnikov opus in kako je umetnik ustvarjal ter s tem vplival na umetnostne, politične in družbene dogodke?* Na veliko vprašanj te vrste ni mogoče zadovoljivo odgovoriti brez upoštevanja tudi temeljnega vprašanja o naravi umetnosti.

Umetnostna zgodovina ni samo biografsko prizadevanje. Umetnostni zgodovinarji pogosto osnujejo svojo študijo s pregledom posameznih predmetov. Tako poskušajo odgovoriti na zgodovinsko specifičen način na vprašanja, kot so: *Katere so glavne značilnosti tega sloga, pomen, ki ga obravnavani predmet izraža, kako deluje vizualno, ali je umetnik izpolnil svoje cilje, kateri simboli so vpleteni in ali umetnina deluje diskurzivno?*

Zgodovinska hrbtenica discipline je kronologija lepih umetnin, ki so jih naročili javne ali verske inštitucije ali bogati posamezniki v zahodni Evropi. Takšen vpliv ostaja izrazit, kar je prikazano z izbiro umetnin v umetniških zgodovinskih učbenikih. Zato je v 20. stoletju nastalo prizadevanje za ponovno opredelitev

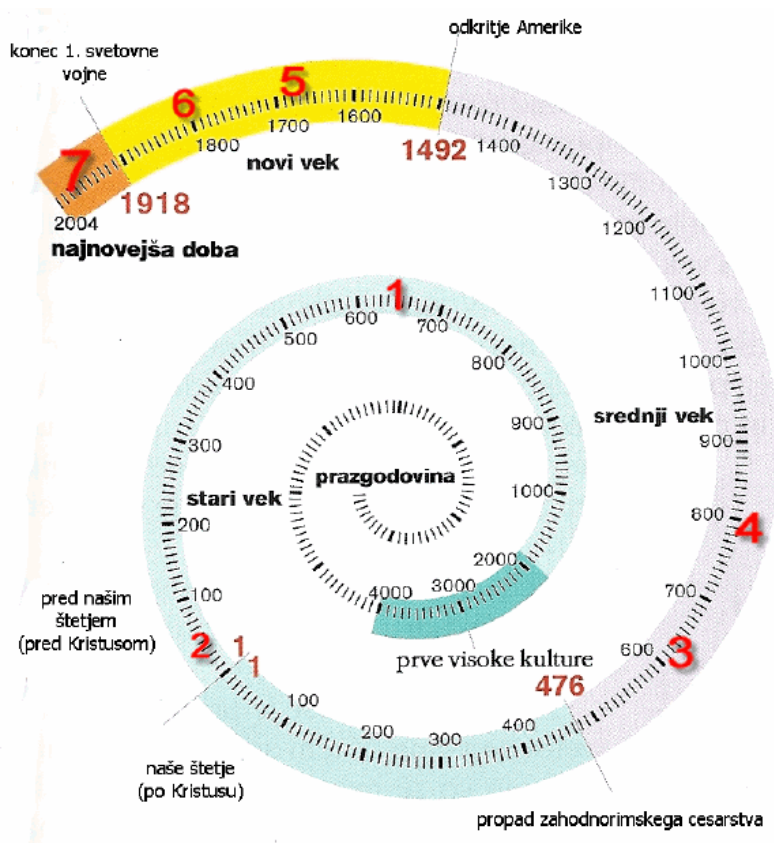
discipline, ki bi bolj vključevala ne-zahodne umetnosti, umetnosti, ki jo ustvarjajo ženske in ljudsko ustvarjalnost.

Zgodovina umetnosti je multidisciplinarna znanost, ki raziskuje umetnost skozi čas, se ukvarja z razvrščanjem kultur, vzpostavlja periodizacijo in opazuje posebnosti in vplivne značilnosti umetnosti. Umetnostna zgodovina je humanistična veda, ki z raziskovanjem okoliščin nastanka, vsebine in oblike pojasnjuje razvoj likovne umetnosti.

Zgodovina umetnosti je tudi zgodovina katerihkoli vizualnih izdelkov, ki jih je izdelal človek in jih uporabljal za estetske ali komunikacijske namene, izražanje idej, čustev ali, na splošno, pogled na svet.

Zgodovina umetnosti proučuje: arhitekturo, kiparstvo, glasbo, slikarstvo, literaturo, gledališče, ples, film, fotografijo, oblikovanje in grafične umetnosti. Poleg starih oblik umetniškega izražanja, kot so moda in gastronomija, so novi načini izražanja, ki se štejejo kot umetnost: video, računalniška umetnost, performans, oglaševanje, animacija, televizija in videoigre.

Zgodovini umetnosti pogosto rečejo tudi kronologija mojstrov, ustvarjenih v različnih civilizacijah po vsem svetu. S tem se tesneje ukvarja **umetnostni zgodovinar**. Svoje delo lahko opredeli kot **pregledovanje vizualne in materialne kulture** ali kot prispevek na področjih, povezanih z umetnostno zgodovino, to so **antropologija** in **arheologija**. V slednjih primerih so umetniški predmeti arheološki artefakti.

Besedila so vzeta iz učbenikov za likovno teorijo in umetnostno zgodovino za srednje šole.